

Інтеграція може вирішити чисельні проблеми в системі вітчизняної освіти. Поза сумнівом, система інтегрованого навчання ще недостатньо опрацьована, а тому неоднозначно сприймається у викладацькому середовищі. Її повне теоретичне обґрунтування та запровадження у практику навчання – справа майбутнього. Але вже сьогодні є очевидним, що інтегроване навчання як ніяке інше закладає нові умови діяльності викладачів і студентів, є діючою моделлю активізації інтелектуальної діяльності та розвиваючих прийомів навчання.

Інтеграційні процеси у вищій освіті останніми роками посідають щораз важливіше місце, оскільки вони спрямовані на реалізацію нових освітніх ідеалів – формування цілісної системи знань і вмінь особистості, розвиток творчих здібностей і потенційних можливостей.

Ідея інтегрованого навчання актуальна, оскільки з її успішною методичною реалізацією передбачається досягнення мети якісної освіти, тобто освіти конкурентоспроможної, здатної допомогти кожній людині самостійно досягнути тієї чи іншої життєвої цілі, творчо самостверджуватися в різних соціальних сферах.

В.В. Компанієць

ВИМОГИ ДО ЯКІСНОЇ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ КРІЗЬ ПРИЗМУ СХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Одним з фундаментальних принципів побудови якісної системи освіти, у т. ч. економічної освіти, є принцип соціокультурної ідентичності. Основні вимоги до економічної освіти, що відповідають цьому принципу та забезпечують високу якість підготовки фахівців, були сформульовані ще на початку ХХ століття представниками східнослов'янської школи економічної думки, вони є актуальними і сьогодні. Коротко їх можна сформулювати так.

Перше - економічна наука повинна мати соціокультурний вимір.

Друге - економічна наука входить (і повинна входити сьогодні) до складу моральних наук, вона впливає на моральність людини і народу, і її незнання або спотворені знання про економіку можуть завдати істотної шкоди розвитку особистості людини і самої економіки.

З другого постулату випливає третій – необхідність моральної оцінки як економічної теорії, так і самого економічного життя, кажучи сучасною мовою – тієї моделі соціально-економічного розвитку, яка була взята за основу в проведенні соціально-економічних перетворень у державі.

Що ж стосується головного завдання економічної науки, то його висловив С.М. Булгаков і це четверта важлива ідея східнослов'янської економічної думки. Ця задача полягає в побудові економічного і соціального ідеалу розвитку конкретного суспільства, держави з

урахуванням особливостей його історії, культури, релігії, а також вироблення конкретних шляхів досягнення цього ідеалу в практиці соціально-економічної діяльності з урахуванням особливостей певної історичної ситуації.

При цьому науковцям та освітянам важливо розуміти, що сама економічна наука суб'єктивна і її зміст залежить від світогляду вчених, який сформувався під впливом тієї чи іншої культуuroстворюючої релігії чи вірування (наприклад, віри в прогрес, абсолютну силу людини або віри в силу грошей). Її суб'єктивність проявляється насамперед в розумінні сенсу життя людини та цілей економіки, які власне з цього сенсу і випливають. І це п'ятий важливий постулат східнослов'янської економічної думки.

Наступний важливий постулат східнослов'янської економічної думки полягає в тому, що крім трьох відомих факторів виробництва існує четвертий і основний фактор виробництва – моральний капітал. І саме від нього залежить ефективність використання інших факторів, господарська діяльність у цілому.

Головними умовами розвитку народного господарства науковці вважали зміну психології народу, суспільної свідомості, насамперед свідомості інтелігенції, еліти; побудову системи управління на моральних засадах, моральність влади; побудову якісної системи освіти, економічну освіченість населення. Основою економічної освіти, на думку вчених, мають стати моральність і професіоналізм.

Виходячи з цих основних постулатів, що описують основні вимоги до якісної економічної науки та освіти, сформулюємо цілі та завдання сучасної економічної освіти.

Мета економічної освіти - виховання і розвиток особистісних (моральних) і професійних якостей майбутнього фахівця у відповідності з принципом соціокультурної ідентичності.

Завдання економічної освіти: виховання і розвиток цілісної особистості; трансляція економічних знань на соціокультурній і духовно-моральній основі; розвиток навичок аналітичного і творчого мислення щодо соціально-економічних процесів сучасності на основі принципу морального співвіднесення, тобто з урахуванням моральних і економічних критеріїв оцінки ситуації (проекту, рішення); розвиток навичок прийняття рішень на основі принципу морального співвіднесення.

Зміст економічної освіти має сприяти формуванню відповідних утворюючих цінностей і установок, а потім і зміні поведінки через ланцюжок: зміна свідомості – зміна поведінки – зміни в економіці.

Найважливіші з цих установок такі:

- основа людських стосунків – моральність і базисні цінності культури;
- економіка – це домобудівництво, творчість;
- праця – це чеснота, творчість, служіння, спосіб перетворення людини і світу;

- багатство, власність, влада – це відповідальність, праця, професіоналізм;

- основа економічного і соціального розвитку – це моральність, освіченість, праця, професіоналізм.

І наприкінці слід зазначити, що науковцям та освітянам необхідно пам'ятати про те, що знання є стабільним фактором соціально-економічного розвитку, тільки якщо система освіти, через яку вони потрапляють до суспільства, побудована в духовно-моральних і соціокультурних координатах.

М.В. Корінь

СПОСОБИ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ

Мотивація – це загальна назва для процесів, методів, засобів спонукання студентів до пізнавальної діяльності, активного освоєння змісту освіти. Мотивація ґрунтується на мотивах, під якими розуміються конкретні мотиви, стимули, що змушують особистість діяти і робити вчинки.

Мотивація для студентів є найбільш ефективним способом поліпшити процес навчання. Мотиви є рушійними силами процесу навчання і засвоєння матеріалу. Мотивація до навчання – досить непростий і неоднозначний процес зміни ставлення особистості як до окремого предмета вивчення, так і до всього навчального процесу. Вона є головною рушійною силою в поведінці і діяльності людини, у тому числі і в процесі формування майбутнього професіонала. Тому особливо важливим стає питання про стимули і мотиви навчально-професійної діяльності студентів.

Навчальний процес – це складний вид діяльності. Мотивів для навчання існує безліч, і вони можуть проявлятися не тільки окремо в кожній людині, але і зливатися в єдине ціле, формуючи складні мотиваційні системи.

Як же підвищити мотивацію студентів? Вчені виділяють безліч способів підвищення мотивації студентів у вищих навчальних закладів, до основних з яких належать:

- процес мотивації студентів викладачем, зміст якого полягає в тому, що викладач повинен вміти довести студентам те, що його предмет дійсно буде корисним у їхній майбутній професійній діяльності;

- стимулювання на результат, а не на оцінку. Студента необхідно не тільки зацікавити предметом, але і відкрити для нього можливості практичного використання знань;

- підтримка постійного зв'язку між студентом і викладачем. Студенту дуже важливо, щоб педагог був його наставником, щоб до нього